

**Likabehandlingsplan och plan mot kränkande
behandling Skansenskolan**
(förskoleklass, fritidshem, grundsärskola samt grundskola)
läsåret 2017/2018

*Vi arbetar tillsammans för en stor acceptans för
olikheter hos alla människor och fokuserar på det
positiva hos var och en*

Innehållsförteckning

- s. 1 Vår vision
  - s. 3 Kommungemensam vision för alla kommunens skolor
  - s. 3 Rektor har ordet
  - s. 4 Uppföljning av föregående års arbete
  - s. 4 Kartläggning för att få fram verksamhetens behov
  - s. 5 Uppföljning av fjolårets åtgärder
  - s. 5 Förebyggande arbete
  - s. 5 Främjande arbete
  - s. 6 Kommande kartläggning
  - s. 7 Rutiner för och vid upptäckt av trakasserier och annan kränkande behandling
  - s. 9 Förtydligande av dokumentationsrutiner runt kränkande behandling
  - s. 9 Planen ska utvärderas enligt följande:
- Bilaga 1
- s. 10 Lagar som reglerar likabehandlingsarbetet
  - s. 10 Definitioner och begrepp

Kommungemensam vision för alla kommunens skolor

All förskole- och skolverksamhet i Mörbylånga kommun ska vara fri från trakasserier och annan kränkande behandling. Alla barn och elever ska vara trygga i våra verksamheter!

Riktlinjerna i vår likabehandlingsplan grundar sig på bestämmelserna i skollagen, lagen om förbud mot diskriminering och kränkande behandling av barn och elever, förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med likabehandlingsplanen.

Denna likabehandlingsplan ska upprättas en gång per år och ställer krav på att vi ska förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling samt en skyldighet att utreda omständigheterna när det kommit till personalens kännedom att ett barn eller en elev blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling.

Likabehandlingsplanen ska också tydliggöra ansvarsfördelningen mellan rektor och personal vid respektive enhet.

Vi har som absoluta mål och fokus att våra förskolor, familjedaghem, fritidshem samt skolor är fria från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Uppdraget är att arbeta för barns och elevers lika rättigheter och möjligheter och mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Rektor har ordet

Arbetet med likabehandling och mot kränkande behandling är ett mycket viktigt arbete. För att kunna göra sitt bästa och utvecklas på bästa sätt så behöver vi uppleva en trygg miljö där vi har tillit till personerna runt omkring oss.

Vi vuxna i skolan har ansvaret för arbetet. Mycket görs för att arbeta förebyggande och det är viktigt att vi vuxna också agerar snabbt då kränkningar inträffar.

Därför är upplevelsen av trygghet och tilliten till oss vuxna grunden och vår ambition är att kunna ge er alla, barn som vuxna, ett bemötande som ökar denna upplevelse.

Sara Brogård

Mörbylånga 2017-09-26

Uppföljning av föregående år

Mål 16/17:

- arbeta med trygga platser på skolan
  - omklädningsrum
  - matsal
- arbeta mot kränkningar på nätet/i sociala medier
- skapa tryggare elever vid stadieövergångar
- skapa samhörighet i de nya klasserna i åk 7 & 8
- arbeta för färre incidenter och konflikter under elevernas raster

Aktiviteter för att nå målet:

- Duschraperier har hängts upp i omklädningsrummen utifrån upplevelse av otrygghet.
- Lunchlektioner har införts utifrån att matsalssituationen ska upplevas lugnare och tryggare.
- Mobiltelefoner har förbjudits under skoldagen för åk F - 6 samt under lektionstid samt lunchlektioner för åk 7-9 för att inte vara ett orosmoment för eleverna.
- Planeringsmöte för personal i ett F-3 & 4-6-perspektiv för att trygga övergången mellan stadierna. För eleverna som ska börja i åk 7 så hade vi en besöksdag i maj inför deras stadieövergång. Som uppföljning på det så genomfördes även Kleva-lägret, en lägerskoldag med fokus på klass-trygghet.
- Eftersom vi gjorde om alla våra åk 8 inför lå 16/17 så genomfördes även Kleva-lägret för åk 8 detta år.
- I vårt elevhälsa-arbete så har vi vid regelbundna möten fokus på klimatet i klassen samt ev kränkningar, utanförskap och icke-fungerande kamratrelationer.
- Vi har under året arbetat med rastaktiviteter i F-6 i form av lärarledda rastlekar, planerade utifrån hela veckan.
- I årskurs 7-9 har fritidsledarna erbjudit rastaktiviteter. Fritidsgården som är placerad i skolans lokaler har varit öppen dagtid.

Kartläggning:

Uppdraget är att arbeta för barns och elevers lika rättigheter och möjligheter och mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. För att få fram verksamhetens behov så genomförs följande under vårterminen 2017:

- Friends elevenkäter
- utvärdering i trygghetsteamet
- mentorssamtal
- utvecklingssamtal
- analys av tillbud/olycksfall/incidentrapportering
- gruppuppgifter av kartläggande karaktär utifrån Friends-material
- händelseblad/anmälan till huvudman
- trivselenkät (F-3)
- observationer

Planerade åtgärder och mål för 17/18

- jobba vidare på trygga övergångarna mellan låg- & mellanstadie
- jobba vidare med nätkränkningar
- jobba mot sexuellt ofredande
- jobba mot rasism
- alltid avbryta skojbråk
- tänka vidare runt hur vi ska skapa trygga elevtoaletter
- göra Trygghets-teamet känt för såväl elever, vårdnadshavare som personal

På vår enhet jobbar vi förebyggande genom:

- Fortsätta möten och samarbete mellan låg och mellanstadiet för att bättre förebygga osäkerhet runt den övergången.
- Boka upp kommunpoliserna för att ha genomgång om vad som är olagligt på nätet (och i samhället) I sexualundervisningen även lyfta nät-etik
- "Utbilda" eleverna runt vad och hur de ska agera om de blir utsatta på nätet
- "Stopp, min kropp" & "#nätsmart" ska användas
- Medvetandegöra föräldrar genom t ex påminnelse/information av typen "lus-utskick" fast för sociala medier, mobiltelefoner, läsplattor och datorer.
- Vi ska som personal avbryta och markera att det inte är ett OK beteende att "skoj-bråka"
- I kulturutbudet kommer en av årskurserna att delta i Läns museets "Civilkurage"

På vår enhet jobbar vi främjande genom:

I alla årskurser:

- Vi arbetar med vår värdegrund och hur vi är mot varandra bl a genom olika övningar och arbetsätt, t ex Friends-materialet
- Gemensamt utformade och väl kända (av såväl elever som föräldrar) ordningsregler
- I undervisningssituationer bestäms grupperingar av olika slag av vuxen
- Bestämda platser, vuxen bestämmer
- Gemensam lunchtid med medföljande vuxen
- Vi ska agera när vi upplever att något sker som inte är OK
- Planerade hälsosamtal för alla elever genomförs av skolsköterskan i förskoleklass, åk 2 och åk 4 samt åk 7 som följs upp i elevhälsagruppen och återkopplas i aktuella fall för vidare arbete.

I årskurs F - 6:

- Planerade rastaktiviteter

I årskurs 7-9:

- Fritidsledare som erbjuder aktiviteter och stöd under "icke-lektions-tid"
- Mentorssamtal
- Inför åk 7 samarbetar alla "avlämnande" lärare och rektorer med att skapa nya klasser, sammansatta av elever från fler skolor och utifrån att klasserna ska ha så goda förutsättningar som möjligt.

Verksamhetsnivå

Under läsårsstarten har all personal fortbildning genom Friends-programmet, utifrån vårens kartläggning, runt värdegrundsarbete. Mörbylånga kommun har ett 3-årigt samarbete med organisationen Friends.

Gruppnivå personal

I trygghetsteamet ingår representanter från olika arbetslag i syfte att kartlägga, planera för och kunna stödja kollegorna i värdegrundsarbetet, men även i arbetsgången vid eventuella kränkningar.

Individnivå elever

I alla ämnen så arbetar man genom sitt sätt att vara för att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling, på skolan är det en grundbult att läraren kan bygga goda relationer med sina elever.

I åk 7-9:

I det regelbundna mentorssamtalet är det viktigt att mentorn är lyhörd och kan fånga upp signaler från eleven om det finns någon form av utanförskap.

Individnivå personal

- Vid APT informeras återkommande om arbetsgången och det stöd som finns att få vid ev uppkomna situationer med kränkningar.
- När en medarbetare av någon anledning är i en instabil situation, skall risken minimeras genom att skolledningen i ett tidigt skede stödjer medarbetaren så att detta inte medför kränkning av elev.

Rutiner för och vid upptäckt av trakasserier och annan kränkande behandling

Rutinen för tidig upptäckt

På skolan har all personal ett ansvar för att ge omedelbar feedback till vårdnadshavare, mentor och skolledare om man upptäcker att någon elev utsätts/utsätter för trakasserier, kränkande behandling eller någon form av utanförskap.

Rutiner för att garantera god uppsikt över alla utrymmen elever vistas i:

Under skollunchen så äter man den tillsammans med schemalagd lärare.

Vid skoldagens slut finns vuxna vid påstigningen av bussarna.

I åk F-6:

Under alla elevraster finns minst 2 lärare/stadie med tillsynsansvar.

I fritidshemmet:

....

I åk 7-9:

Under hela skoldagen finns det fritidsledare i korridorer och uppehållsrum. Lärarna är uppmanade att öppna klassrummen före lektionens start, för att minimera trängseln i korridorerna på morgonen.

Personal

Lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektor.

Rektor

Rektor som får kännedom om att ett en elev anser sig blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Rektor har också ansvar för att händelsen utreds samt att vårdnadshavarna informeras.

När en elev anser sig blivit utsatt för kränkande behandling

Lärare, förskollärare eller annan personal skyldiga att anmäla till rektorn om de får kännedom att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten. På samma sätt har rektorn skyldighet att anmäla att en elev anser sig kränkt till huvudmannen.

Huvudmannen, eller den som huvudmannen utser, är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som krävs för att förhindra framtida kränkning.

Blanketter

[Anmälan om kränkande behandling](#)

[Utredning och åtgärder i samband med trakasserier och kränkande behandling](#)

När en elev kränker en annan elev

1. Personalen som gjort iakttagelsen har skyldighet att följa upp den misstänkta kränkningen med inblandade elever.
2. Personal som gjort iakttagelser eller tagit emot uppgifter om kränkande behandling ska alltid informera rektor som anmäler till huvudman. Särskild blankett finns för anmälan.
3. På delegation av huvudmannen ska förskolan skyndsamt utreda, anmäla och vidta åtgärder. Rektor utreder eller kan utse någon i personalgruppen som ansvarig för att utreda händelsen. Utredningens omfattning beror helt på omständigheterna i det enskilda fallet. Rektor eller ansvarig för utredningen kontaktar vårdnadshavare för berörda elever och informera om händelsen och hur förskolan arbetar med händelsen.
4. Rektor eller den som rektor utser som ansvarig för utredning tar fram åtgärder som leder till att kränkningarna upphör. Utredning samt framtagande av åtgärder bör göras i samråd med arbetslaget. Åtgärderna dokumenteras i en handlingsplan. Utredning och åtgärder dokumenteras av rektor och delges huvudmannen. Finns särskild blankett för utredning och ev. åtgärder.
5. Vid behov sammankallas till möte med vårdnadshavare, personal och rektor.
6. Rektor eller den som rektor utser som ansvarig för utredningen ska följa upp och utvärdera insatta åtgärder. Utvärderingen dokumenteras.
7. Vid uppföljningssamtal med samtliga avgörs om en ny handlingsplan ska upprättas eller om nytt möte skall bokas in. I annat fall avslutas ärendet. Rektor dokumenterar.

Rektor sammanställer och går igenom befintliga anmälningar och utredningar kontinuerligt. Detta för att kartlägga om det finns något mönster bland utsatta elever som inte uppmärksammats tidigare. Om rektor vid genomgång får fram dold upprepad kränkning ska åtgärder vidtas omgående enligt ovanstående rutiner.

När en elev blir kränkt av en vuxen

1. Om en elev utsätts för diskriminering, trakasserier eller annan form av kränkande behandling av en vuxen följs nedanstående plan:
2. Händelsen anmäls till rektor som anmäler till huvudman. Särskild blankett finns för anmälan.
3. Vårdnadshavare kontaktas.
4. Rektor utreder, åtgärdar och följer upp ärendet. Rektor dokumenterar och återkopplar till huvudman.
5. Rektor följer upp ärendet med eleven och dess vårdnadshavare.
6. Rektor har regelbundna uppföljningssamtal med berörd personal.

Om åtgärderna inte är tillräckliga tas kontakt med rektors chef, verksamhetschefen. Elevens vårdnadshavare kan även vända sig till Barn- och elevombudsmannen (www.skolinspektionen.se/BEO).

Förtydligande av dokumentationsrutiner runt kränkande behandling

1. Den som upptäcker att en elev kränkts rapporterar det till ansvarig skolledare genom att blanketten [Anmälan till huvudmannen](#) fylls i och lämnas till skolexpeditionen. Ansvarig skolledare undertecknar och skickar till huvudmannen.
2. Du som uppmärksammar kränkningen gör utredning av händelsen och dokumenterar den på blanketten [Utredning kränkande behandling](#). När utredningen och åtgärderna är avslutade så lämnas dokumentationen till skolexpeditionen och ansvarig skolledare meddelar detta till huvudmannen. Denna diarieföras och sparas i elevmappen.

Planen ska utvärderas enligt följande:

Kartläggning

Uppdraget är att arbeta för barns och elevers lika rättigheter och möjligheter och mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. För att få fram verksamhetens behov så genomförs följande under vårterminen 2018:

- SKL:s elevenkäter
- utvärdering i trygghetsteamet
- mentorssamtal
- arbetsmiljöenkät för personal
- utvecklingssamtal
- analys av tillbud/olycksfall/incidentrapportering
- gruppuppgifter av kartläggande karaktär utifrån Friends-material
- händelseblad/anmälan till huvudman
- trivselenkäten

En nyreviderad plan ska kunna vara aktuell fr.o.m september 2018. Rektors ansvar.

Lagar som reglerar likabehandlingsarbetet

Denna likabehandlingsplan utgår från

”Lagen om förbud mot diskriminering och kränkande behandling av barn och elever.”

§ 1 Denna lag har till ändamål att främja barns och elevers lika rättigheter samt att motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion, eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder. Lagen har också till ändamål att motverka annan kränkande behandling. Denna lag tillämpas på utbildning och annan verksamhet som avses i skollagen (1985:1100).

Skollagen (2010:800) 6 kap. 1§

Detta kapitel har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever. Bestämmelserna tillämpas på utbildning och annan verksamhet enligt denna lag.

Definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunder

Alla barn och elever ska ha samma rättigheter – flickor som pojkar och oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder.

Alla barn och elever har rätt att vistas i våra olika verksamheter utan att utsättas för någon form av kränkande behandling

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/ elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier.

Både personal och barn/elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelande. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn/elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att barnet/eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när ett barn/ elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Referenser

Skollagen (2010:800)

Diskrimineringslagen (2008:567)

Skolverkets Allmänna råd - Arbete mot diskriminering och kränkande behandling